

TSIVILISATSIOONI KOIDIK

SIIT algab lugu pikast-pikast heitlusest, mille käigus jõuab inimsugu oma loomsest eksistentsist vaid veidi paremast seisundist kõigi vahepealse te ajastute kaudu hilisemate aegade ni, mil inimkonna kõrgemate rasside seas kujunes välja tõeline, kuigi ebatäiuslik tsivilisatsioon.

² Tsivilisatsioon on rassi saavutus, see ei ole bioloogiliselt omane, mistõttu tuleb kõiki lapsi kasvatada kultuurikeskkonnas ja iga järgmine põlvkond noori peab omandama hariduse uuesti. Tsivilisatsiooni paremaid omadusi — teaduslikke, filosoofilisi ja religioosseid aspekte — ei anta ühelt põlvkonnalt teisele edasi pärikkuse teel. Neid kultuurisaavutusi säilitatakse ainult sotsiaalse pärandi targa talletamisega.

³ Koostööl põhineva sotsiaalse arengu käivitasid Dalamatia õpetajad ja inimkonda õpetati kolmsada tuhat aastat rühmategevuste vaimus. Neist varastest ühiskonnaõpetustest sai kõige rohkem kasu sinine inimene, mõningal määral punane ja kõige vähem must inimene. Hilisematel aegadel on kõige kaugemale jõudnud kollase ja valge rassi sotsiaalne areng.

1. KAITSEV ÜHISKONNASTUMINE

¹ Tihedalt koos elades kujunevad inimeste vahel sageli meeldivad suhted, kuid ürginimesel puudusid loomulikud ülevoolavad vennalikud tunded ja soov oma kaaslastega sotsiaalselt suhelda. Varased rassid õppisid, et „ühinemises peitub jõud”, pigem kurvast kogemusest ning see loomuliku vennaarmastuse puudumine takistab nüüd inimeste vendluse kohest teostumist Urantial.

² Ühinemine sai ellujäämise hinnaks juba varakult. Üksik inimene oli abitu, kui ta ei kandnud hõimumärki. See märk tõendas kuulumist rühma, mis kõigi tema vastu suunatud rünnakute eest kindlasti kätte maksis. Isegi Kaini ajal võis üksi võõrale maale rändamine ilma mingi rühmaühenduse märgita saatuslikuks osutada. Tsivilisatsioon kindlustab inimest vägivaldse surma vastu, kuid selle kindlustuse eest tuleb tasuda allumise ja ühiskonna arvukatele seadustele.

³ Ürgühiskond põhines seega vastastikustel vajadustel ja ühinemisega kaasneval suuremal turvalisusel. Ning inimühiskond on arenenud ajastuid tänu eraldumishirmule ja vastumeelsele koostööle.

⁴ ¶ Primitiivsed inimolendid mõistsid varakult, et rühm on tunduvalt võimsam ja tugevam kui selle üksikliikmete arvuline summa. Sada ühinenud ja koos töötavat inimest võivad nihutada paigast suure kivi; kakskümmend hea väljaõppega rahuvalvajad võivad peatada vihase rahvahulga. Nii sündis ühiskond, mis

pole lihtsalt arvuline ühendus, vaid pigem aruka koostöö *organiseerimise* tulemus. Kuid koostöö ei ole inimesele loomuomane: ta õpib koostööd tegema kõigepealt hirmu tõttu ja hiljem avastades, et see aitab kõige paremini ületada ajast tulenevaid raskusi ja kaitsta end eeldatavate igavikuohtude eest.

⁵ Rahvad, kes nii varakult ürgühiskonnaks koonduisid, suutsid edukamalt loodust allutada ja end oma suguste vastu kaitsta, neil olid paremad ellujäämisvõimalused; seetõttu on tsivilisatsioon, vaatamata paljudele tagasilöökidetele, Urantial püsivalt edasi liikunud. Ja vaid seetõttu, et ühinemine on ellujäämisvõimalusi parandanud, pole inimese paljudel eksisammudel seni õnnestunud inimtsivilisatsiooni ei peatada ega hävitada.

⁶ ¶ Nüüdisaegne kultuurühiskond on suhteliselt uus nähtus, mida näitab ka niisuguste primitiivsete sotsiaalsete tingimuste säilimine tänapäeval, mis on iseloomulikud Austraalia põliselanikele ning Aafrika bušmanitele ja pügmeedele. Nende mahajäänud rahvaste seas võib täheldada midagi varase rühmavaenu taolist, isiklikku kahtlustamist ja muid väga asotsiaalseid jooni, mis olid iseloomulikud kõigile ürggrassidele. Need iidsete aegade asotsiaalsete rahvaste õnnetud jäänused tõendavad kõnekalt, et inimese loomupäraseid individualistlikud kalduvused ei suuda sotsiaalse progressi tõhusamate ja võimsamate organisatsioonide ning ühendustega edukalt konkureerida. Need mahajäänud ja kahtlustavad asotsiaalsed rassid, kes räägivad iga viiekümne või saja kilomeetri järel erinevat dialekti, näitavad, missuguses maailmas te praegu elaksite, kui poleks olnud Planeedivürsti kehalise kaaskonna ühiseid õpetusi ja Aadama rassiülendajate rühma hilisemat tööd.

⁷ Moodne ütlus „tagasi looduse juurde” on teadmatuse põhjustatud eksiarvamus, usk kunagise väljamõeldud „kuldajastu” reaalsusse. Legend kuldajastust võib põhineda ainult ajaloolistel faktidel Dalamatia ja Eedeni kohta. Ent need täiustunud ühiskonnad jäid kaugemale utoopiliste unistuste teostumisest.

2. SOTSIAALSE PROGRESSI TEGURID

¹ Tsiviliseeritud ühiskond on tekkinud tänu inimese varastele pingutustele ületada oma vastumeelsus *eraldumise* ees. Ent see ei tarvitse tähendada vastastikust kiindumust ning teatavate primitiivsete rühmade praegune rahutus näitab hästi, mida varased hõimud on läbi elanud. Kuigi ka tsivilisatsioonis võivad indiviidid omavahel kokku põrgata ja võidelda ning ehkki võib tunduda, et tsivilisatsioon ise on vaid ühitamatu kogum püüdlusi ja võitlusi, annab see siiski tunnistust tõsisest püüdlusest, mitte stagnatsiooni tapvast monofoonisusest.

² Ehkki intellekti tase on kultuuri arengutempole suuresti kaasa aidanud, on ühiskonna eesmärk põhiliselt indiviidi eluviisides peituv riskielemendi vähendamine. Ühiskond on liikunud edasi just nii kiiresti, kui kiiresti on õnnestunud vähendada oma elus valu ja suurendada naudinguelementi. Seega rühib kogu ühiskond aeglaselt saatuse — hävimise või ellujäämise poole, sõltuvalt sellest, kas sihiks on enesealalhoidmine või eneserahuldamine. Enesealalhoid tekitab ühiskonna, ülemäärane eneserahuldamine aga hävitab tsivilisatsiooni.

³ Ühiskond on seotud enesejäädvustamise, enesealahoio ja eneserahuldamisega, kuid paljude kultuurirühmade lähemaks sihiks tasuks võtta inimese enese-teostus.

⁴ Urantial praegu olemasoleva sotsiaalse organisatsiooni väljaarenemine on vaevalt seletatav ainult loodusinimese karjainstinktiga. Kuigi see loomupärane karjadeks ühinemise kalduvus on inimühiskonna üheks aluseks, on inimese seltsivus suures osas siiski omandatud. Inimolendite varasele ühinemisele aitasid kaasa kaks suurt tegurit — nälg ja seksuaalne armastus; need instinktiivsed tungid on inimesel loomariigi-ga ühised. Veel kaks emotsiooni, mis viisid inimolendeid kokku ja *hoidsid* koos, olid edevus ja hirm, eriti tondihirm.

⁵ ¶ Ajalugu on inimese ajastutepikkuse toidu nimel peetud võitluse kroonika. *Ürginimene mõtles vaid siis, kui ta oli näljane*; toidu säästmine oli tema esimene enesesalgamine, eneseohjeldamine. Ühiskonna arenedes ei jäänud toidunälg enam ainsaks vastastikuste ühenduste loomise ajendiks. Inimkonda viisid lähemalt kokku ka paljud muud näljad, mitmesuguste vajaduste rahuldamine. Ent tänapäeva ühiskonnas on inimese oletatavad vajadused ületähtsustatud. Kahekümenda sajandi lääne tsivilisatsioon ägab väsinult tohutu ülemäärase luksusekoorma ja ohjeldamatult paljunevate soovide ja ihade all. Nüüdisühiskond kannatab kaugeleulatuvate omavaheliste ühenduste ja äärmiselt keerulise vastastikuse sõltuvuse kõige ohtlikumate faaside pingel all.

⁶ Nälg, edevus ja tondihirm avaldasid pidevalt sotsiaalset survet, kuid seksuaalne iha oli ajutine ja hootine. Sugutung polnud ainus, mis sundis primitiivseid mehi ja naisi võtma endale majapidamise rasket koormat. Varane kodu põhines sagedase rahulduse võimaluseta mehe seksuaalsel rahutusel ja naiste andunud emaarmastusel, mis on teatud määral ühine kõigil kõrgemat liiki emasloomadel. Abitu imiku olemasolu tingis mehe ja naise tegevuste varase diferentseerumise; naine pidi elama paikselt, et ta saaks maad harida. Ja juba varastest aegadest saadik on peetud koduks alati kohta, kus elab naine.

⁷ Seega muutus naine arenevas ühiskonnas varakult asendamatuks mitte niivõrd põgusa seksuaalkire kui just *toiduvajaduse* tõttu; ta oli enesealalhoiuks oluline

partner. Ta oli toiduga varustaja, koormakandja ja selt-siline, kes talus halba kohtlemist ägeda pahameelela. Lisaks kõigile neile meeldivatele omadustele oli ta alati käepärast ka seksuaalse rahuldamise vahendina.

⁸ Peaaegu kõigil, millel on tsivilisatsioonis kestvat väärtust, on juured perekonnas. Perekond oli esimene edukas rühm: mees ja naine õppisid oma vastandlikke külgi kohandama, õpetades samal ajal rahupüüdlusi ka oma lastele.

⁹ Abielu funktsioon evolutsioonis on rassi püsimajäämise kindlustamine, mitte lihtsalt isikliku õnne teostamine; enesealalhoid ja enesejäädvustamine on kodu tõelised eesmärgid. Eneserahuldamine on juhuslik ja ebaolulise tähtsusega, see on vaid ajend seksuaalühenduse kindlustamiseks. Loodus nõuab ellujäämist, kuid tsivilisatsiooni kuuluvad kunstid täiendavad jätkuvalt abielu meeldivaid külgi ja perekonnalust saadavat rahuldust.

¹⁰ ¶ Kui vaadelda edevust laiemalt koos uhkuse, auahnuse ja auga, võime näha nii seda, kuidas need kalduvused aitavad kaasa inimühenduste moodustumisele, kui ka seda, kuidas nad hoiavad inimesi koos, sest need emotsioonid pole midagi väärt, kui ei ole, kelle ees esineda. Edevus tõi peagi kaasa teisi emotsioone ja impulsse, mis nõudsid sotsiaalset näitelava, kus end näidata ja rahuldada. See emotsioonirühm sünnitas kõigi kunstide, tseremooniade ja igat liiki sportlike mängude ja võistluste varased alged.

¹¹ Edevus aitas ühiskonna sünnile vägevalt kaasa, kuid käesolevate ilmutuste ajaks ähvardavad edev-uhke põlvkonna vildakad püüdlused ülimalt spetsialiseerunud tsivilisatsiooni kogu keerulist struktuuri põhja suruda ja üle ujutada. Naudinguhimu on ammu ületanud toidunälja, enesealahoio õiguspärased sotsiaalsed eesmärgid on kiiresti teisenemas eneserahuldamise labasteks ja ohtlikeks vormideks. Enesealalhoid ehitab ühiskonda, ohjeldamatu eneserahuldamine hävitab vältimatult tsivilisatsiooni.

3. TONDIHIRMU ÜHISKONNASTAV MÕJU

¹ Ürgsed ihad sünnitasid algselt ühiskonna, kuid tondihirm hoidis seda koos ja andis selle olemasolule inimesevälise aspekti. Tavaline hirm oli füsioloogilise päritoluga, kas hirm füüsilise valu, rahuldamata nälja või mingi maise õnnetuse ees, kuid tondihirm oli uus ja kõrgemat liiki hirm.

² Tondiunenäod olid võib-olla suurim inimühiskonna arengut mõjutanud tegur. Kuigi enamik unenägusid häiris ürgset meelt väga, oli tondiunenägu lausa terroriseeriv ning ajas ebausklikud unenäonägijad üksteise embusse, sest nad soovisid tõsiselt koos olla, et üksteist kaitsta vaimude maailma ähmaste ja nähtamatute kujutletavate ohtude eest. Tondiunenägu oli üks looma- ja inimtüüpi meele kõige varem ilmnenud erinevusi. Loomad ei kujutle surmajärgset ellujäämist.

³ Kui tonditegur välja arvata, olid kogu ühiskonna aluseks vaid põhivajadused ja põhilised bioloogilised tungid. Kuid tondihirm tõi tsivilisatsiooni uue teguri — hirmu, mis ulatub indiviidi elementaarsetest vajadustest kaugemale ja tõuseb tunduvalt kõrgemale isegi rühma alalhoiuvõitlusest. Hirm surnute lahkunud hingede ees tõi päevavalgele uue ja hämmastavat liiki hirmu, kohutava ja võimsa hirmu, mis aitas piitsutada iidsete aegade varaste ajastute lõtvu ühiskonnakordi palju distsiplineeritumateks ja juhitamataks ürgseteks rühmadeks. See mõttetu ebausku, mis püsib mõnevõrra veel praegugi, valmistab inimese meelt ette selleks, et pärast ebausklikku hirmu ebareaalse ja üleloomuliku ees avastada hiljem „hirm Issanda ees, mis on tarkuse algus”. Evolutsiooni käigus kogetud alusetud hirmud peavad asenduma ilmutusest innustatud aukartusega Jumaluse ees. Varasest tondihirmukultusest sai võimas sotsiaalne side ja inimkond on sellest kaugest ajast saadik enam-vähem pidevalt vaimsuse poole püüelnud.

⁴ ¶ Nälg ja armastus viisid inimesi kokku, edevus ja tondihirm hoidsid neid aga koos. Kuid ainuüksi need emotsioonid ilma rahuedendavate ilmutusteta ei suuda inimestevahelistes suhetes esinevate kahtlustuste ja ärrituste pinget taluda. Üleiniimlikest allikatest saadava abita hakkab inimühiskond teatava piirini jõudes pinge all lagunema ning needsamad sotsiaalsed mobiliseerivad mõjud — nälg, armastus, edevus ja hirm — paiskavad inimkonna üheskoos sõtta ja veresauna.

⁵ Rahuarmastus ei ole inimsoole loomupäraselt omane, see pärineb ilmutatud religiooni õpetustest, edumeelsete rahvaste kogemustepagasist, eriti aga Jeesuse, Rahuvürsti õpetustest.

4. TAVADE ARENG

¹ Kõik nüüdisaegsed sotsiaalsed institutsioonid on välja arenenud teie metsikute esivanemate ürgsetest tavade: tänased tavad on veidi teisenenud ja laienenud eilsed tavad. Rühmale on tava sama mis indiviidile harjumus; rühmatavad kujunevad rahvakommeteks või hõimutraditsioonideks — kollektiivseteks kommeteks. Neist varastest algetest pärinevad kõik nüüdisaegse inimühiskonna institutsioonid.

² Tuleb arvestada, et ühiskondlikud tavad on alguse saanud püüdest kohandada rühma elu kollektiivse eksistentsi tingimustega; ühiskondlikud tavad olid inimese esimene ühiskondlik institutsioon. Ning kõik need hõimureageeringud arenesid välja püüdest vältida valu ja alandust ning samal ajal nautida mõnu ja võimu. Rahvakommete nagu ka keelte läte on alati teadvustamatu ja ettekavatsematu ning seetõttu saladuskatte all.

³ ¶ Tondihirm ajendas ürginimest kujutlema üleloomulikkude ning see lõi kindla aluse neile eetika ja religiooni võimsatele sotsiaalsetele mõjudele, mis omakorda säilitasid ühiskonna kombeid ja tavasid muutumatuna põlvest põlve. Need kombed muutis püsivaks ja kinnistas varakult ka uskumus, et surnud kait-

sevad kiivalt oma elu ja surma ajal valitsenud tavasid; seepärast tulevad nad kohutavalt kätte maksma neile elavatele surelikele, kes on söandanud suhtuda hooletu põlgusega elureeglitesse, mida nemad oma lihhaliku elu ajal olid austanud. Selle kõige parimaks näiteks on kollase rassi praegune aukartus oma esivanemate ees. Hiljem väljakujunenud primitiivne religioon süvendas tondihirmu tunduvalt ja muutis kombed veelgi püsivamaks, kuid edasiliikuv tsivilisatsioon on inimkonda üha enam vabastanud hirmu köidikutest ja ebausku orjusest.

⁴ Enne Dalamatia õpetajate vabastavat ja liberaliseerivat õpetust oli iidne inimene komberituaalide abitu ohver, ürgset metslast hoidsid igast küljest raamis lõputud tseremooniad. Kõike, mida ta tegi, hommikusest ärkamisest kuni öhtul koopas uinumiseni, tuli teha just ühelainsal viisil — vastavalt hõimu pärimustele. Ta oli tavade ori; tema elus polnud midagi vaba, spontaanset ega algupärast. Puudus loomulik edasiliikumine kõrgema vaimse, moraalse või sotsiaalse eksistentsi poole.

⁵ Varane inimene oli tavade tugevas haardes, metslane oli tõeline tavade ori, ent ikka ja jälle tekkis sellest tüübist hälbinuid, kes söandasid uut moodi mõelda ja oma eluviise täiustada. Vaatamata sellele on ürginimese inertsus bioloogiliseks kaitsepiduriks, mis hoiab ära tema liiga äkilise sattumise olukorda, kus kohanematus ülemäära kiiresti edasiliikuva tsivilisatsiooniga võib hukutavaks osutada.

⁶ Ent need tavad ei ole üdini pahad, nende areng peaks jätkuma. Nende täielik muutmise radikaalse revolutsiooni teel võiks saada tsivilisatsiooni järjepidevusele saatuslikuks. Inimajaloo rada on täis kõrvaleheidetud ja aegunud ühiskondlike tavade jäänuseid, kuid püsima on jäänud vaid need tsivilisatsioonid, mis on võtnud vanade tavade asemel kasutusele uued ja sobivamad.

⁷ Ühiskonna püsijäämine sõltub põhiliselt tema tavade edumeelsest arengust. Tavade arenguprotsess saab alguse soovist katsetada: pakutakse välja uusi ideid — tekib konkurents. Edasiliikuv tsivilisatsioon võtab edumeelse idee vastu ja jääb püsima, aeg ja olukorrad selekteerivad lõpuks sobivaima rühma, mis jääb alles. Kuid see ei tähenda, et iga üksik muutus inimühiskonna koosseisus on toimunud paremuse poole. Ei! Tõepoolest mitte! Sest Urantia tsivilisatsiooni pikas edasiliikumisvõitluses on toimunud palju-palju taandarenguid.

5. MAAKASUTUSVIISID KUI ENESE ELATAMISVIISID

¹ Maa on ühiskonna näitelava, inimesed näitlejad. Ja inimene peab oma tegevust alati maa tingimustega kohandama. Tavade areng sõltub alati maa ja inimese vahekorras. See on tõesti nii, kuigi seda võib olla raske

mõista. Inimese maakasutusviisid ehk enese elatamisvõtted pluss tema elatustase annavad rahvakommete ehk tavade kogusumma. Ja inimese kohanemine elu nõuetega võrdub kokkuvõttes tema kultuuritasemega.

² Varaseimad inimkultuurid tekkisid idapoolkera jõgede äärde ja tsivilisatsioon astus edasi nelja suure sammuna.

³ 1. *Koriluse etapp*. Toiduvajaduse, nälja sunnil kujunes esimene tööstusliku organiseerumise vorm, algelised toidukogumisread. Mõnikord marssis niisugune näljane rivi toitu korjates viieteistkümmne kilomeetri ulatuses üle maa. See oli kultuuri algeline rändetapp ning seda eluviisi järgivad praegu ka Aafrika bušmanid.

⁴ ¶ 2. *Jahipidamise etapp*. Käsi- ja leivade leiutamine võimaldas inimesel küttima hakata ja toiduorjus vähenes. Leidlik andoniit, kes oli raskes võitluses oma rusikale tõsiselt viga teinud, taasavastas mõtte kasutada oma käsivarre asemel pikka piiki ja rusika asemel selle otsa kõõlustega seotud kõva ränikivitükki. Paljud hõimud tegid iseseisvalt samasuguseid avastusi ning need erinevad haamid olid inimtsivilisatsiooni suur edusamm. Mõned Austraalia põliselanikud on tänapäeval sellest tasemest vaid veidi kaugemale jõudnud.

⁵ 3. Sinistest inimestest said meisterlikud kütid ja lõksuseadjad; jõgede tarastamise teel püüdsid nad palju kala ning kuivatasid ülejäägid talvel söömiseks. Jahiloomade püüdmiseks kasutati paljusid erinevat liiki leidlikke lõkse ja püüniseid, kuid suuremaid loomi primitiivsed rassid ei küttinud.

⁶ ¶ 4. *Karjakasvatuse etapp*. See tsivilisatsiooni faas sai võimalikuks tänu loomade kodustamisele. Hilisemate karjakasvatjarahvaste hulka kuuluvad araablased ja Aafrika põliselanikud.

⁷ Karjakasvatajate eluviis vabastas inimese toiduorjusest veelgi enam; inimene õppis elama oma kapitali intressidest, oma karja juurdekasvust, ja see jättis kultuurile ning progressile rohkem aega.

⁸ Karjakasvatuse-eelses ühiskonnas tegid sugupooled omavahel koostööd, kuid loomakasvatuse levikuga taandusid naised sotsiaalse orjuse sügavusse. Varasematel aegadel oli mehe ülesandeks loomset, naise tööks taimset toitu hankida. Kui nüüd algas inimeksistenti karjakasvatuse ajajärk, langes naise väärtus tunduvalt. Tal tuli endiselt töötada, et eluks vajalikke taimi hankida, kuid mees sai külluses loomset toitu ka oma karjast. Mees muutus naisest suhteliselt sõltumatuks, naise seisund halvenes kogu karjakasvatuseperioodi jooksul pidevalt. Selle ajajärgu lõpuks polnud ta suurt enam kui inimloom, kes pidi tööd tegema ja inimjärglasi sünnitama, nagu kariloomadki pidid töötama ja poegima. Karjakasvatustel armastasid mehed väga oma kariloomi, seda kahetsusväärsem on, et neil ei kujunenud sügavat kiindumust oma naiste vastu.

⁹ ¶ 4. *Põlluharimise etapp*. See ajajärk algas tänu koduaiandusele ning on ainelise tsivilisatsiooni kõrgeim etapp. Nii Caligastia kui ka Adam püüdsid aiandust ja põlluharimist õpetada. Adam ja Eeva olid aednikud, mitte karjused, ja aiandus seostus neil päevil kõrgema kultuuriga. Taimikasvatuse avaldab inimkonnale kõigile rassidele õulistavat mõju.

¹⁰ Põllumajandus enam kui neljakordistas maa ja inimese suhtarvu maailmas. Seda võib kombineerida eelmise kultuurietapi karjakasvatamisviisidega. Kui need kolm etappi osaliselt kattuvad, siis mehed kütivad ja naised harivad maad.

¹¹ Karjakasvatajate ja maaharijate vahel on olnud alati hõõrumisi. Kütt ja karjakasvataja olid sõjakaad, võitlushimulised; põllumees on rahuarmastavamat tüüpi. Loomadega tegelemine seostub võitluse ja jõuga, taimedega tegelemine kannatlik kuse, vaikuse ja rahuga. Põlluharimine ja tööstuslik tootmine on rahuajategevused. Kuid nende ühiskondlike tegevuste nõrk külg on see, et neis pole ei põnevust ega seikluslikkust.

¹² ¶ Inimühiskond on arenenud jahipidamise etapilt karjakasvatuse kaudu põllumajanduse territoriaalse etapini. Ja selle üha edasiareneva tsivilisatsiooni iga etapiga kaasnes üha vähem ja vähem rändamist; inimene hakkas aina enam kodus elama.

¹³ Nüüd ilmub põllumajanduse täienduseks tööstuslik tootmine, tänu sellele kodanike klassid, kes ei tegele pöllumajandusega, linnastusid ja suurenesid arvuliselt. Ent tööstuslik ajajärk ei saa püsima jääda, kui selle juhid ei mõista, et ka kõrgeimad sotsiaalsed arengud peavad alati põhinema tugeval põllumajandusel.

6. KULTUURI ARENG

¹ Inimene on maaolend, looduslaps — ükskõik kui väga ta ka ei püüaks maast pääseda, ei õnnestu see tal päriselt kunagi. „Mullast oled sa võetud ja mullaks pead saama” kehtib otsesõnu kogu inimkonna kohta. Inimene on võidelnud, võitleb ning jääb edaspidi võitlema maa nimel. Primitiivsete inimolendite esimesed sotsiaalsed ühendused tekkisid nende maa pärast toimunud võitluste võitmiseks. Maa ja inimese suhtarv on kogu sotsiaalse tsivilisatsiooni alus.

² Inimese intellekt suurendas kunstide ja teaduste abil maa saagikust; samal ajal piirati mõnevõrra järglaste loomulikku arvukust, millega võideti elatusvahendeid ja vaba aega kultuuri ülesehitamiseks.

³ ¶ Inimühiskond allub seadusele, mille kohaselt elanikkonna suurus peab olema võrdelises sõltuvuses maakasutusviisidest ja pöördvõrdeline elatustasemega. Kõigi nende varaste ajastute jooksul määrasid nõudmine ja pakkumine inimeste ja maa hindeväärtust veelgi enam kui praegu. Kui maad, asustamata maad, leidis külluses, oli vajadus inimeste järele suur ning inimelu väärtus tõusis tunduvalt: elu kaotus oli seetõttu kohutavam. Perioodidel, mil maad oli napilt ja

tekkis ülerahvastatus, muutus inimelu suhteliselt odavaks, nii et sõjad, näljahädad ja katkud ei valmistanud suurt muret.

⁴ Kui maa saagikus väheneb või elanike arv kasvab, algab taas paratamatu võitlus ning ilmnevad inimloomuse kõige halvemad jooned. Maa saagikuse paranemine, tehnika areng ja elanikkonna vähenemine soodustavad inimloomuse paremate külgede arengut.

⁵ ¶ Ühiskonna äärealadel areneb inimkonna kvalifitseerimata osa; kaunid kunstid ja tõeline teaduse areng koos vaimse kultuuriga on õitsenud paremini suuremates elukeskustes, kus neid toetab põllumajanduse ja tööstusega tegelev elanikkond ning maa ja inimese suhtarv on veidi väiksem. Linnad võimendavad alati oma elanike häid või halbu omadusi.

⁶ Perekonna suurus on alati sõltunud elatustasemest. Mida kõrgem on elatustase, seda väiksem on perekond, kuni olukord stabiliseerub või algab järkjärguline väljasuremine.

⁷ Elatustase on kõigi ajastute jooksul määranud mitte lihtsalt püsijääva elanikkonna kvantiteedi, vaid ka kvaliteedi. Kohaliku klassi elatustase tekitab uusi sotsiaalseid kaste, uusi kombeid. Kui elatustase muutub liiga komplitseerituks või liiga luksuslikuks, hakkab see kiiresti ennast hävitama. Kastid tulenevad otseselt tihedasti koos elava elanikkonna omavahelise konkurentsi tugevast sotsiaalsest survest.

⁸ Varased rassid kasutasid sageli mitmesuguseid võtteid elanike arvu piiramiseks: kõik ürghõimud tapsid füüsilise puudega ja haiglasid lapsed. Enne naiste ostmise aegu tapeti tüdrukud sageli juba imikuna. Sündinud lapsi kägistati, kuid lemmikmeetodiks oli lapse jätmise looduse meelevalda. Kaksikute isa nõudis tavaliselt ühe lapse tapmist, sest mitmikute sündi peeti kas nõiduse või truudusetuse tulemuseks. Samast soost kaksikud jäeti reeglina ellu. Need kaksikutega seotud tabud olid kunagi küll peaaegu üldlevinud,

kuid andoniitide kommetesse ei kuulunud: nemad pidasid kaksikuid alati heaks endeks.

⁹ Paljud rassid õppisid tegema aborti, mis levis, kui sünnitamine muutus vallalistele tabuks. Tütarlastel oli ammu tavaks oma järglasi tappa, kuid tsiviliseeritumates rühmades said need ebaseaduslikud lapsed tüdrukute emade hoolealusteks. Paljud primitiivsed klannid surid abortide ja lapsetapmistest pärast peaaegu välja. Kuid vaatamata kommete diktaadile hävitati väga vähe lapsi, keda oli juba imetatud — emaarmastus oli selleks liiga tugev.

¹⁰ Nende elanike arvu piiramise ürgsete meetodite järgi leidub isegi kahekümnendal sajandil. Austraalias on hõim, kelle emad keelduvad kasvatamast rohkem kui kaht või kolme last. Üks inimsööjate hõim söi alles hiljuti iga viienda sündinud lapse. Madagaskaris hävitavad mõned hõimud ikka veel kõik teatavatel õnnetusel päevadel sündinud lapsed, mille tagajärjel sureb ligikaudu kaksikümme viis protsenti imikutest.

¹¹ ¶ Maailma seisukohalt ei ole ülerahvastatus minevikus kunagi tõsine probleem olnud, aga kui sõdu on vähem ja teadus piirab inimeste haigusi üha enam, võib see lähitulevikus tõsiseks ohuks muutuda. Niisugusel ajal peab ennast ilmutama maailma juhtide tarkus. Kas Urantia valitsejatel on piisavalt taipu ja julgust soodustada keskmise ehk stabiliseerunud inimolendi paljunemist ebatavaliste ja tohutult kasvavate alanormaalsete äärmusrühmade asemel? Edenda tuleks normaalset inimest, tema on tsivilisatsiooni selgroog ja rassi muteerunud geenuste allikas. Alanormaalset inimesi tuleks ühiskonna kontrolli all hoida; neid ei tohiks tekkida rohkem, kui on vaja lihttöödeks, mis nõuavad loomast kõrgemat intellektitaset, aga nii vähe oskusi, et need tähendaksid kõrgemat tüüpi inimekonnale tegelikult orjust ja aheldatust.

¹² [Esitanud kunagi Urantial asunud Melkisedek.]